

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح تبصره (۲) ماده (۳۹) قانون جامع

خدمات رسانی به ایثارگران»

مختص منصف علی

بیان مسئله

بحث حقوق حالت اشتغال ایثارگران از سابقه طولانی برخوردار است. قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز ازکارافتاده و مفقودالاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۷۲/۷/۱۱، نهاد حقوقی «حالت اشتغال» را در نظام استخدامی کشور پیش‌بینی کرده است. پس از تصویب قانون مزبور، در سال‌های بعد در قوانین دیگری چون قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل مصوب سال ۱۳۷۳، الحاق یک تبصره به قانون استخدامی جانبازان مصوب سال ۱۳۷۵ و الحاقات بعدی و نیز آرای شعب مختلف دیوان عدالت اداری بر قطع نشدن حقوق حالت اشتغال در صورت استخدام مجدد، تأکید شده است. مهمترین تفاوت ایجاد شده مربوط به گنجاندن تبصره «۲» ماده (۳۹) قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران است که منشأ اعتراض ایثارگران و خانواده آنان که مشمول قانون حالت اشتغال بوده‌اند، شده است. این تبصره مقرر می‌دارد: «حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان ازکارافتاده کلی موضوع مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون در صورت اشتغال در دستگاه‌های موضوع بند «الف» ماده (۲) این قانون قطع می‌گردد». بدین ترتیب به غیر از شهدا، اسرا و مفقودالاثرها که موضوعاً امکان ادامه اشتغال و یا اشتغال مجدد در مورد ایشان منتفی است؛ طرح حاضر قصد دارد با تکیه بر مستندات قانونی پیشین از قطع حقوق حالت اشتغال جانبازان و آزادگان ازکارافتاده کلی در صورت اشتغال مجدد ایشان که در تبصره ۲ ماده ۳۹ قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران ایجاد شده، ممانعت به عمل آورد.

نقاط قوت و ضعف

۱. نکته حائز اهمیت در قوانین پیشین این است که «حالت اشتغال» تنها در مقابل «ازکارافتادگی» قرار می‌گیرد و نه جمع بین «ازکارافتادگی» و «فاقد شغل» بودن. به بیان دیگر کسانی که مشمول قانون حالت اشتغال شده و به‌عنوان شاغل در نظر گرفته می‌شوند، نباید به منزله کسانی تلقی شوند که از شغل خود کناره‌گیری کرده‌اند، زیرا افرادی که اساساً فاقد شغل بوده و ازکارافتاده کلی شناخته شوند نیز مشمول حالت اشتغال قرار می‌گیرند. بنابراین آنچه در ماده واحده قانون حالت اشتغال، ناظر به «پیش‌بینی پست‌ها یا مشاغل سازمانی با نام در تشکیلات مربوط هم‌تراز با مشاغل قبلی یا همانندی از لحاظ پرداخت حقوق و مزایا و فوق‌العاده شغل و غیره آمده، صرفاً از باب تنسیق امور و تعیین نحوه و مبنای محاسبه حقوق و مزایای مشمولین بیان شده است. بنابراین جانباز ازکارافتاده مشمول حالت اشتغال، می‌تواند به شغل فعلی خود ادامه دهد یا از خدمت دستگاه متبوع قبلی خود خارج شده و به استخدام دستگاه دیگری درآید و یا آنکه اگر از ابتدا فاقد شغل بوده، به خدمت یکی از دستگاه‌های اجرایی وارد شود.

۲. با توجه به گذشت بیش از دو دهه از تصویب قانون حالت اشتغال و تنظیم امور معیشتی مشمولان قانون بر این اساس، حذف حقی مکتسب برای آنان دارای تبعات منفی اجتماعی خواهد بود. احیای مجدد این حق از نقاط مثبت این طرح است.

۳. مفاد طرح حاضر به لحاظ اینکه پرداخت حقوق حالت اشتغال را در صورت استخدام مشمولان در دستگاه‌های اجرایی مجدداً برقرار می‌کند، منجر به افزایش هزینه‌های عمومی می‌شود که منبع جبران این افزایش هزینه نیز پیش‌بینی نشده است. لذا با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی مغایرت دارد. البته لازم به ذکر است مفاد تبصره پیشنهادی در آن بخشی که مربوط به آن دسته از جانبازانی می‌شود که از قبل در دستگاه‌های اجرایی اشتغال به کار داشته‌اند، با اصل هفتادوپنجم مغایرت خواهد داشت.

۴. درخصوص شبهه عدم امکان اصلاح تبصره «۲» ماده (۳۹) باید اذعان داشت موضوع تبصره مزبور و سایر مواد و تبصره‌هایی که توسط اداره قوانین مجلس شورای اسلامی در قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران گنجانده شده است، از سنخ موارد اختلافی مجلس شورای اسلامی و شورای نگهبان نبوده، لذا اصلاح آنها، ورود به مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام طبق اصل یکصدودوازدهم قانون اساسی نمی‌باشد و در نتیجه شرط گذشت زمان معتدبه که در تغییر مصلحت موجه می‌باشد، موضوعاً منتفی است و مجلس شورای اسلامی حق قانونگذاری در موارد فوق‌الذکر را خواهد داشت.

جمع‌بندی

با توجه به گذشت بیش از دو دهه از تصویب قانون حالت اشتغال و عمل دستگاه‌های ذیربط بر این منوال و نتیجتاً تنظیم امور زندگی مشمولان قانون و خانواده‌های ایشان بر این اساس، سخن راندن از به وجود آمدن حقی مکتسب برای آنها به دور از استدلال، منطقی نبوده و ازسوی دیگر سلب این حق دارای تبعات منفی اجتماعی نیز خواهد بود. به این دلیل و با عنایت به موارد مطروحه در فوق تصویب طرح به لحاظ کارشناسی قابل توصیه است اما به لحاظ ایراد قانونی بنا به مغایرت با اصل هفتادوپنجم قانون اساسی در صورت تصویب این طرح با ایراد شورای نگهبان مواجه خواهد شد.